

tsak egy kívánsága fog még szívemnek fenni, hogy Nagyságod Kegyes szárnyai alatt állhatatosan megmaradhatván, mélységes Kéz Csókolással, és tisztelettel élhessek, halhassak

Nagyságos, és Kegyességű Uramnak

Máriafield, Május 19-kén 1849

leg alázatosabb szolgája

Vutsing György

Diplomátus Tanító

és

Claviermeister

(Levéltár, Magisztrátus, 4. A. 58/pol. 1849/I.)

*

A FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC NÉHÁNY VAJDASÁGI VONATKOZÁSÚ LEVÉLTÁRI DOKUMENTUMA

A magyar történelem egyik legjelesebb évfordulóját ünnepeljük az idén és a következő évben, de sajnos ismert okokból kifolyólag a vajdasági történelmi kutatás sokáig mellőzte a forradalmi események alaposabb feldolgozását, összegezését. Áttörésként jegyezhető az 1978. év, amikor Budapesten szerb és magyar történészek részvételével kétnapos tudományos értekezletet tartottak, amelyen 1848–49 fő kérdéseit, illetve ezen belül a szerb–magyar kapcsolatok alakulásának problémakörét vitatták meg. (Lásd: Szerbek és magyarok a Duna mentén 1848–1849-ben. Tanulmányok a szerb–magyar kapcsolatok köréből. Szerkesztette Bona Gábor. Budapest, 1983). A negyvennyolcas hagyomány a magyaroknál és a szerbeknél többnyire eltérő módon él a köztudatban. Azonban a két ország kutatótörténészei különösen a forradalmi vívmányok fogadtatásának, első heteinek értékelésében jutottak teljes egyetértésre. Nem volt tehát nézetkülönbség abban, hogy „1848 márciusa–áprilisa a népek tavasza volt”. A tudományos tanácskozás jeles szakemberei abban is egyetértettek, hogy „az 1848–1849. évi magyarországi nemzetiségi háború közvetlenül is az elnyomó hatalmak, a Habsburg-abszolútizmus és az orosz cárizmus uralmának megszilárdítását segítette elő, s távolabbi kihatásaiban is a Duna-medence népeinek megosztásához, a nacionalista előítéletek megerősödéséhez vezetett”.

Azután 1981 májusában Belgrádban folytatódott a két szomszédos ország történettudósainak tanácskozása, amelynek megbeszéléseibe immár az irodalom- és művészettörténészek is bekapcsolódtak. A számos beszámoló közül különösen dr. Slavko Gavrilović akadémikus 1848 néhány problémája a Vajdaságban című munkájának alábbi soraira figyeltünk fel: „Szerbia ösztönözte és segítette a vajdasági szerbeket a magyarok ellen vívott harcukban, mert nem szerette volna, hogy stabilizálódjon a magyar állam, amely régebbi hagyományait követve Törökországgal szövetségre léphetne, és ennek következtében veszélyeztetné és lassítaná Szerbia felszabadulását a török elnyomás alól.” (Szerbek és magyarok a Duna mentén. II. Tanulmányok a szerb–magyar kapcsolatok köréből 1848–1867. Szerkesztette Fried István, Budapest, 1987, 227. o.)

Már korábban felmerült az az igény, hogy a továbbiakban újabb adatokkal, levéltári dokumentumok feltárásával kellene előbbre vinni az 1848/49-es történelmi események kutatásait. A belgrádi tanácskozáson ilyen forráskutatói eredmények megvitatására is sor került. Később – az országunkban történt események miatt – lelassultak a kutatások, a szélesebb körű szakmai kapcsolatok.

Az itt közreadott néhány levéltári dokumentumot a Szabadkai Történelmi Levéltár gazdag iratanyagából merítettük, de azonnal hozzátesszük, hogy ezeket Iványi István nem használta fel a Szabadka és Vidéke 1848/49-ben című és Szabadkán, 1886-ban kiadott okirattárában. Ugyanis Iványi István akkor eléggé rendezetlen irattári anyagban bújvárkodott. De még így is pótolhatatlan úttörő munkát végzett és okirattárához hasonló forráskiadványokat kellene a jövőben Vajdaság-szerte megjelentetni az 1848/49-es szabadságharc és forradalom eseményeiről. Kítartó és alapos levéltári kutatómunkával gyümölcsöző eredmények születnének!

MAGYAR László